



УДК 349.2

Євген Костянтинівич Соломаха,

*ад'юнкт Харківського національного
університету внутрішніх справ*

ПРИНЦИПИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Стимулювання праці будь-якої категорії працівників це складний і надважливий процес, оскільки він дозволяє не просто підвищити продуктивність праці кожного окремого працівника, а й забезпечити необхідну ефективність та результативність функціонування всього трудового колективу. За таких умов особливого значення набуває належне правове регулювання стимулювання праці працівників, яке в свою чергу має будуватись на відповідних принципах. Зазначене повною мірою стосується і стимулювання працівників Національної поліції України

Принципи правового регулювання дисциплінарних стягнень працівників Нацполіції це система сукупність ключових засад, які відображають загальні ідеї як українських правових реалій в цілому, так і складових частин останньої. Тобто, правове регулювання даного типу увібрало в себе вихідні основи за трьома позиціями: права загалом, трудового права, юридичної відповідальності. Таким чином, принципи правового регулювання дисциплінарних стягнень працівників поліції включають в себе нетиповий для інших правових категорій та інститутів перелік ідей, що виглядає наступним чином.

1) Першим та одним з ключових принципів є верховенство права. По суті, даний принцип є рушійною ідеєю правової реальності України та усіх сфер правового регулювання. На думку сучасних науковців, наприклад, В.Б. Авер'янова, принцип верховенства права потрібно доктринально тлумачити як об'єднання вимог, що забезпечують: по-перше, підпорядкування діяльності всіх без

винятку державних інститутів потребам реалізації й захисту прав людини; по-друге, пріоритетність цих прав перед усіма іншими цінностями демократичної, соціальної, правової держави. Водночас існують також інші погляди на дану проблематику. Зокрема, одні дослідники вважають, що під верховенством права слід розуміти панування права, пріоритетність у суспільстві, насамперед, прав людини; другі - що це кодекс правил, які легітимізовані суспільством і базуються на досягнутому рівні соціальної етики, треті вважають, що верховенство права має здійснюватись у сфері таких загальнолюдських морально-правових цінностей, як справедливість, свобода, гуманізм, а також таких формально-регулятивних цінностей права, як нормативність та рівність усіх перед законом [1]. Варто відмітити, що принцип про принцип верховенства права прямо передбачено в Конституції України. Так, в статті 8 вказується, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується [2]. Отже, беручи до уваги загальнонаукові уявлення та положення Основного закону відмітимо, що принцип верховенства права це загальний принцип юридичної реальності нашої держави, який передбачає домінування права, його основне значення, як ключового регулятора суспільних відносин. В сфері правового регулювання дисциплінарних стягнень працівників Національної поліції України принцип верховенства права виражається в двох аспектах: по-перше, регламент суспільних відносин, що виникають під час застосування до працівників поліції дисциплінарних стягнень має засновуватись виключно на нормах права закріплених у чинному законодавстві України; по-друге, дисциплінарні стягнення мають носити юридичний характер, тобто, відповідати положенням законодавства, реалізовуватись за допомогою методів, засобів та заходів дозволених з боку останнього.

2) Другим не менш важливим є принцип законності. За змістом він в багатьох аспектах відповідає принципу верховенства

права, однак, має власну сутність та мету. Зміст законності, на думку О.С. Захарової виражається у тому, що дотримання цього принципу передбачає: вся система органів, уповноважених здійснювати юрисдикцію і (або) юрисдикційні повноваження, будується тільки на законних підставах; повноваження щодо здійснення юрисдикції відповідають вимогам законів та інших нормативно-правових актів; за юрисдикційною діяльністю здійснюється ефективний державний контроль; забезпечується формування правосвідомості законослужняних громадян, які виконують юрисдикційні функції [3; 4, с.129]. Беручи до уваги наведені вчені думки зауважимо, що в принципі законності закладено ідею стандарту функціонування держави. Тобто, якщо принцип верховенства права визначає право, як головний регулятор суспільних відносин, то законність це фактично загальна вимога дотримання принципу верховенства права при регулюванні суспільних відносин, а також реалізації такого регулювання уповноваженими на те суб'єктами. Така позиція загалом відповідає положенням Конституції України де в статті 19 вказано, що правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [2]. За аналогією маємо змогу стверджувати, що принцип законності правового регулювання дисциплінарних стягнень працівників Нацполіції виражається в наступних моментах: по-перше, застосування дисциплінарних стягнень можливо виключно уповноваженими на те суб'єктами, тобто, спеціальними підрозділами на які покладається нормативно-встановлений обов'язок притягнення співробітників до дисциплінарної відповідальності; по-друге, діяльність даних суб'єктів повинна відповідати нормам Конституції, чинного законодавства України та відомчої нормативно-правової бази.

3) Наступним принципом правового регулювання дисциплінарних стягнень працівників Нацполіції є засада справедливості. В.В. Дудченко, досліджуючи антиномії права в ученнях Г. Радбруха пише: «Справедливість це основний елемент ідеї права. Право є реальністю, смислом якої, служити справедливості» [5, с.40]. В ракурсі правового регулювання дисциплінарних стягнень

працівників поліції, зміст вказаного принципу, на нашу думку, полягає у вимозі застосування подібних стягнень виключно на підставі реального, доведеного у встановленому законом порядку дисциплінарного проступку, який має законодавчу основу. Іншими словами, даний проступок має містити в собі склад дисциплінарного правопорушення, а не бути надуманим із суб'єктивної точки зору керівництва органу Нацполіції.

4) Принцип формалізму та процедурності. Зауважимо, що процедура це логічно завершений набір операцій, які виконуються у визначеній технологією послідовності [6, с.59]. Відповідно до даного принципу застосування дисциплінарних стягнень можливо виключно за підсумком спеціальної формально-визначеної та нормативно-врегульованої процедури, службового розслідування, в рамках якого визначається наявність складу дисциплінарного проступку, вини працівника поліції, а також необхідність застосування до нього стягнення.

5) Останнім є принцип об'єктивності, зміст якого в деякій мірі перетинається із змістом принципу справедливості. Відповідно до ідеї об'єктивності, дисциплінарне стягнення, що накладається на працівника поліції, за тяжкістю негативних наслідків, що воно несе, повинно обов'язково відповідати тяжкості дисциплінарного проступку.

Звісно це далеко не повний перелік принципів, які можуть бути основою правового регулювання дисциплінарних стягнень працівників Національної поліції України, однак, на нашу думку, саме представлені в ньому ідеї найбільш повно виражають закономірності, зміст та особливості вказаної сфери юридичного впливу. А відтак, можна констатувати необхідність та важливість закріплення окреслених вище засад на законодавчому рівні, щоб по-перше, сприятиме вдосконаленню відповідного законодавства та покращить відповідні процедури застосування заохочень; по-друге, дозволить активізувати подальші наукові пошуки у вказаному напрямку.

Список бібліографічних посилань

1. Коваленко В. В. Курс адміністративного права України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 808 с.
2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Офіційний вісник України*. 2010. № 72/1. Ст. 2598.

3. Захарова О. С. Законность в юрисдикционной правовой сфере. *Правовая наука и реформа юридического образования*. 2007. Вып. 21. С. 70–79.

4. Капля О. Співвідношення принципів законності та верховенства права в адміністративному судочинстві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 6. С. 127–130.

5. Дудченко В. В. Антиномії права в ученні Густава Радбруха. *Часопис Київського університету права*. 2005. № 3. С. 38–44.

6. Касьяненко М. М., Гринюк М. В., Цимбал П. В. Організація роботи та управління органами державної податкової служби України : навч. посіб. Ірпінь : Академія ДПС України, 2001. 229 с.

Одержано 28.04.2020



УДК 342.95(477)

Іван Іванович Солонецький,

*ад'юнкт Харківського національного
університету внутрішніх справ*

ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ВЧИНЕННЯ ПРОСТУПКІВ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Протидія проступкам у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху є необхідною і об'єктивною умовою безпечного функціонування транспортної системи України, охорони та захисту прав учасників дорожнього руху, прав та інтересів суспільства й держави від протиправних посягань на об'єктах автомобільного транспорту. Однак діяльність уповноважених суб'єктів по врегулюванню та забезпеченню безпеки дорожнього руху в Україні наразі далека від оптимальної: зокрема, ще й досі не вироблено концептуальних заходів подолання аварійності на автошляхах країни, потребує покращення контрольно-наглядова діяльність за станом дорожнього руху, недосконалим є механізм застосування примусових заходів до порушників законодавства про безпеку руху, на неналежному рівні знаходиться профілактика порушень правил дорожнього руху та ін.

Між тим, сучасний вітчизняний та світовий досвід свідчить про стрімке зростання дорожньо-транспортного травматизму. Так, згідно з інформацією щодо глобальних досліджень Всесвітньої